

Cultuur gebruiken om de wijk leefbaarder en prettiger te maken. Dat is de gedachte achter project 'Gezond met cultuur'. In vijf Leeuwarder wijken gaan kunstenaars aan de slag.

JACOB HAAGSMA

Theatergroep 't Ferskil is alvast begonnen. In Heechterp-Schieringen loopt hun pilot al, sinds afgelopen najaar. Onder het motto 'iedereen kan acteren, zelfs acteurs' wordt er gewerkt aan een groot theaterproject, voor en door de wijk.

Om zich goed zichtbaar door de wijk te bewegen, liet de groep een bakfiets beschilderen door een kunstenaar, en die werd weer op de foto gezet door een lid van de fotoclub die men inmiddels had ontdekt. „Zo zijn er al mooie ontmoetingen ontstaan”, zegt theatermaker Frank Elsdijk.

Er zijn al warme contacten met verschillende clubs, instanties en initiatieven in de wijk. En met de bewoners, natuurlijk. Zo sluit het gezelschap aan bij een al gepland festival en liggen er dingen in de oven met rapper Kuo en met vrouwenplatform Sisterhood. Workshops en andere activiteiten volgen, en wel zo laagdrempelig mogelijk. „Iedereen moet mee kunnen doen.”

Het gezelschap presenteerde zich op een bijeenkomst in wijkcentrum Bilgaard, waar de vier plannen voor de overige Leeuwarder wijken werden onthuld. Cultuurwethouder Hein Kuiken schetste de kaders van dit project. Dat valt onder het nationale programma Leefbaarheid en Veiligheid: 'langjarige' investeringen in vijftien tot twintig wijken in het land. „Heel mooie wijken, maar ook wijken waar niet altijd alles voor iedereen vanzelf gaat.”

Het gaat erom dat verschillende domeinen tegelijk worden aangepakt. „Als we allemaal tegelijk aan hetzelfde eind van het touw trekken, kunnen we het verschil met elkaar maken.” In het programma 'Leeuwarden Oost' werken allerlei partijen en instellingen samen, „en niet in de laatste plaats mensen uit de wijk zelf. Dat is wat mij betreft de belangrijkste *gamechanger*.”

De cultuurpijler van Leeuwarden Oost, dit project dus, past bij het cultuurbeleid van de gemeente. „We willen een goed artistiek klimaat, we willen

Cultuur, om de wijk leuker te maken

Feestelijke bekendmaking Gezond met Cultuur. FOTO: HOGE NOORDEN/JAAP SCHAAF

reuring in de stad, we willen internationaal meespelen, we hebben aandacht voor onze bijzondere, meertalige positie. En de belangrijkste: dat iedereen mee kan doen.”

Vandaar de wens om cultuur de wijken in te brengen. In dit geval Heechterp-Schieringen, Camminghaburen, de Vrijheidswijk, Bilgaard en Oud-Oost (rond de Vlietzone en het oude Cambuur-stadion).

Kuiken: „Laten we kijken of we wat meer kleur in die wijken kunnen brengen, de verbeeldingskracht daar kunnen aanjagen. Kunst, cultuur, creativiteit: dat is eigenlijk het bindweefsel. Daarmee kunnen we die wijken leuker maken, de mentale gezondheid van de bewoners aanjagen, verbinding stimuleren. Dat is net zo essentieel als investeren in een wijk die er goed uitziet.”

‘Als we allemaal tegelijk aan hetzelfde eind van het touw trekken, kunnen we het verschil met elkaar maken’

Een adviesraad, met vertegenwoordigers van Kunstcade, Leeuwarden Oost, Fries Museum, welzijnsorganisatie Amaryllis, gemeente Leeuwarden en, heel belangrijk, ‘sleutelfiguren’ uit de verschillende wijken, bogen zich over de verschillende ingestuurde plannen. Dat waren er twaalf. Per wijk is er tot en met eind 2026 80.000 euro beschikbaar, 400.000 euro in totaal dus.

Stichting Embrace, min of meer voortgekomen uit klassiek festival City Proms, is spekkoper: die gaat zowel in Bilgaard als in Oud-Oost aan de slag. In Bilgaard was deze stichting, die volgens projectleider Mees van den Bergh live-muziek wil gebruiken „om kwetsbare mensen een blijvende verandering te bieden in een inclusieve samenleving”, al actief. Slag-

wergroep Slagkracht, opgetrokken uit jongeren uit de wijk, stond vorig jaar al op City Proms.

Verder zoekt Embrace de samenwerking met „kinderen, jongeren, vrouwen en iedereen die aan wil haken.” Uitgaand van de vraag: wat ontbreekt er, wat is de behoefte? Er komt een kinderkoor, waaraan ook Slagkracht en de vrouwengroep hun bijdrage gaan leveren. „En dat dan laten zien, zodat de hele wijk er wat aan heeft.” Het is de bedoeling dat de boel ‘geborgd’ wordt, zodat het niet na afloop van dit project (eind 2026) wordt opgedoekt.

In Oud-Oost, volgens wethouder Kuiken „een wijk die heel grote opgaven kent”, gaat Embrace soortgelijke dingen doen. „We willen aan de slag met jongeren, een plek creëren waar ze samen

Kunst met katten in Camminghaburen

De plannen van Het Generatiehuis in Camminghaburen hebben drie pijlers, voortgekomen uit gesprekken met de bewoners en hun behoeften. Kunst om verschillende generaties met elkaar te verbinden, een graffiti-project (op legale plekken) voor jongeren en iets met katten.

Katten? Kunst?

Camminghaburen is een grote wijk, met meer dan 12.000 inwoners, maar tegelijkertijd erg gesloten. Er is weinig onderling contact, zegt Marie-se Schuurman van Het Generatiehuis. „De tijd is rijp om daar dingen te gaan doen, op een positieve manier.” De wijkbewoners ontmoeten elkaar buitenshuis niet, komen misschien de deur niet vaak uit. Hun katten wel. Dus, zegt kattenliefhebber Schuurman: waarom niet katten zenderen, hun verborgen wereld en hun contacten met andere katten vastleggen? De contacten die hun baasjes misschien niet hebben?

Han Meuleman woont nog niet eens zo lang in Camminghaburen, maar zag zich toch ‘gebombardeerd’ tot sleutelfiguur. „Meedenken! Wat kun je allemaal in de wijk doen, wat mis je, waar zou iets aan gedaan moeten worden?”

Ook hij ziet dat de wijk eigenlijk te groot is om enige substantiële samengang te vertonen, terwijl bijvoorbeeld een wijkkrant node gemist wordt. „Mensen die van kunst houden, die vinden elkaar niet. Met dit soort projecten kun je mensen weer aan elkaar linken.” Het werkt nu al: bij de eerste bijeenkomst in dit kader waren er drie mensen, daarna 15 en onlangs 25.

Terug naar die katten – een idee dat uit die gesprekken met wijkbewoners boven kwam drijven. Hoe kun je daar nou kunst van maken? Men zoekt nog een kunstenaar die dat samen met bewoners uit gaat vogelen. Schuurman: „Misschien een kattenkrant”, want er is immers geen wijkkrant, „of je gaat de routes van die katten in kaart brengen. Ik zie het al helemaal voor me. Zelfs kattenhaters kunnen hierop aanslaan.”

En sleutelfiguur Han Meuleman heeft nog een idee om oud-en-nieuw-vandalisme op prullenbakken te voorkomen. „Laat die prullenbakken door jongeren met graffiti beschilderen. Reken maar dat die dan niet beschadigd worden. Gedragen door de jeugd.” Hij bedenkt het ter plekke.

muziek kunnen maken.” Een ‘jamband’ voor volwassenen, en een muziekproject speciaal voor vrouwen. „Je hoeft het niet te kunnen, want wanneer je samen speelt gaat het een stuk makkelijker.”

Kunstinitiatief VHDG laat kunstenaarscollectief Pink Pony Express los in de Vrijheidswijk. Wat die groep, eerder actief in onder andere Tokio, Curaçao, Peking en op Urk, er precies gaat doen kon Cecilia Hendriks nog niet zeggen. Eerst de boel eens goed verkennen. „We laten ons inspireren door de fenomenen die we tegenkomen en die ons fascineren.”

Het Generatiehuis, gespecialiseerd in kunst ‘in de buurten’, gaat aan de slag in Camminghaburen – de grootste wijk van Leeuwarden – met de bijbehorende eigenschappen en problematiek.